

Handläggare
Anna Lindskog
Telefon: 08-508 25 156

Till
Socialnämnden

Yttrande – Rapport Äldre med psykisk funktionsnedsättning

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som yttrande över rubricerad rapport.

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Denise Melin
Avdelningschef

Sammanfattning

Revisionen i Stockholms stad och Stockholms läns landsting har genomfört en granskning avseende äldre med psykisk funktionsnedsättning. I rapporten beskrivs både samverkan mellan staden och landstinget samt samverkan internt i Stockholms stad mellan socialpsykiatri och äldreomsorgen. Av rapporten framgår att samverkan i vården och omsorgen av äldre med psykisk funktionsnedsättning fungerar relativt väl. Ett flertal förbättringsområden har dock identifierats, exempelvis behov av fler samordnade individuella planer, en gemensam och systematiserad avvikelshantering, förtydligande av befintliga överenskommelser och riktlinjer samt skillnader mellan stadsdelsförvaltningarna när det gäller möjligheten att behålla en insats vid övergång från socialpsykiatri till äldreomsorgen. Förvaltningen anser att rapporten ger en bra bild av de områden som behöver utvecklas, men föreslår att materialet kompletteras med statistikinsamling för att förtydliga hur vanligt förekommande vissa händelser som beskrivs i rapporten är.

Bakgrund

Revisionen i Stockholms stad och Stockholms läns landsting har med hjälp av en konsult genomfört en granskning avseende äldre med psykisk funktionsnedsättning. Syftet med granskningen var att bedöma hur samverkan mellan Stockholms stad och Stockholms läns landsting fungerar avseende äldre personer med psykisk funktionsnedsättning. Vidare granskades även den interna samverkan mellan socialpsykiatri och äldreomsorgen i Stockholms stads stadsdelsförvaltningar i samband med att en person fyller 65 år. Intervjuer har genomförts med centrala befattningshavare i landstinget, på två psykiatriska vårdenheter, tjänstemän på socialförvaltningen och äldreförvaltningen i Stockholms stad samt chefer och handläggare inom äldreomsorgen och socialpsykiatri på stadsdelsförvaltningarna. En fördjupad granskning har genomförts inom socialpsykiatri och äldreomsorgen i fyra stadsdelsförvaltningar. Två fokusgrupper med totalt 11 brukare och två anställda vid en sysselsättning har genomförts.

Rapporten

I rapporten konstateras att samverkan i vården och omsorgen av äldre med psykisk funktionsnedsättning fungerar relativt väl. Av rapporten framgår att det finns centrala och lokala samverkansavtal mellan Stockholms stad och Stockholms läns landsting när det gäller vuxna personer med psykisk ohälsa. Avtalen är kända av medarbetarna och uppfattas som tydliga. Den centrala överenskommelsen ska inom kort utvecklas med en särskild bilaga avseende samverkan kring äldre personer med psykisk funktionsnedsättning.

I rapporten pekas några förbättringsområden ut när det gäller samverkan mellan huvudmännen. Bland annat framgår det att respektive huvudman har egna rutiner för avvikelshantering men att det saknas en gemensam och systematiserad avvikelshantering. Vidare nämns att färdigbehandlade patienter blir kvar på en vårdavdelning i 30 dagar i väntan på att kommunens betalningsansvar ska träda i kraft samt att samordnad individuell plan används i liten utsträckning. Det förekommer även att personer ur målgruppen som bor i en bostad med särskild service och behöver psykiatrisk vård inte läggs in när de kommer till akuten utan skickas tillbaka till boendet.

I Stockholms stad sker samverkan framförallt mellan socialpsykiatri och äldreomsorgen i samband med att en person i målgruppen fyller 65 år. Av rapporten framgår att det sällan finns lokala samverkansöverenskommelser inom staden men att de flesta

stadsdelsförvaltningarna har rutiner för hur samverkan ska fungera i samband med en brukares 65-års dag.

Förbättringsområden som nämns avseende den interna samverkan inom staden är bland annat att vissa insatser inte är tillgängliga i alla stadsdelsförvaltningar, det saknas boenden för målgruppen, att kompetensen hos personal inom hemtjänst som arbetar med gruppen äldre med psykisk funktionsnedsättning bör höjas samt att ansvarsområdet mellan socialpsykiatri och äldreomsorgen bör förtydligas.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts på strategiska enheten inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen den 21 januari samt av rådet för funktionshinderfrågor den 12 februari 2015.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Rapporten beskriver en målgrupp som riskerar att hamna i gränslandet mellan olika ansvarsområden och lyfter fram olika förslag på förbättringsåtgärder.

Förvaltningen instämmer i konstaterandet att det saknas en gemensam och systematiserad avvikelshantering och att det bör införas. Ett exempel på central avvikelshantering som nämns i rapporten är eventuellt återinförande av den tidigare Tvistegruppen. Förvaltningen anser att det kan vara risk att lokala lösningar via gemensam vårdplanering inte hanteras fullt ut och att "ärendet" skickas direkt till Tvistegruppen utan att lokala överenskommelser och rutiner har följts. Det finns även en risk att användandet av samordnad individuell plan (SIP) riskerar att minska om Tvistegruppen skulle återinföras.

När det gäller den interna samverkan i staden mellan socialpsykiatri och äldreomsorgen nämns i rapporten att övergången inte alltid fungerar smidigt i praktiken och att det kan hänga samman med att olika lagrum kan ställa till problem. Förvaltningen önskar att det av rapporten gick att utläsa vilka lagrum man syftar på och på vilket sätt de ställer till problem. Förvaltningen ska titta närmare på denna fråga under året.

Rapporten bygger på intervjuer vilket ofta innebär att en mer nyanserad bild framträder än vid exempelvis faktainsamling via enkäter. Det hade dock varit intressant om intervjuerna hade kompletterats med någon form av statistikinsamling då det i vissa

fall kan vara svårt att utläsa hur vanligt förekommande påståendena är. Exempelvis framgår det av rapporten att brukare kan mista sin sysselsättning och sitt boendestöd i samband med att handläggningen flyttas över från socialpsykiatri till äldreomsorgen. Att så är fallet för sysselsättning är nog de flesta överens om (även om det verkar bli mer vanligt att enskilda får behålla någon form av sysselsättning även efter 65-års dagen) däremot känner man inom socialpsykiatri inte igen bilden av att boendestödet tas bort. Samtliga socialpsykiatriska enheter uppger vid förfrågan via mail att boendestödet inte avslutas i samband med att handläggningen förs över till äldreomsorgen. Det är dock alltid en individuell bedömning och det skulle vara intressant att ta del av uppgifter kring hur många personer som ett halvår eller ett år efter överflyttningen från socialpsykiatri till äldreomsorgen fortfarande bedöms vara i behov av boendestöd och i hur många fall behovet istället anses vara tillgodosett via hemtjänst. Då rapporten inte redovisar några siffror finns det en risk att enstaka stadsdelsförvaltningars/psykiatriska mottagningars eller brukares uppfattning lyfts fram som generellt gällande. Sammantaget ger rapporten dock en inblick i vilka områden som behöver ses över och förtydligas i samverkan mellan staden och landstinget samt internt i staden och ger en bra utgångspunkt för kommande förbättringsarbete.